

D o p i s i.

Iz Prage. Dober lek za lene ali ošabne nemške učitelje je izumil Praški mestni šolski svet s svojim sklepom, da bodo v bodoče starinsko doklado dobivali le tisti mestni učitelji, kateri so obeh deželnih jezikov zmožni. K temu sklepu je rečeni šolski svet primorala okoliščina, da je prejšnja nemška večina deželnega šolskega sveta nastavila več samo nemščine večjih učiteljev na mestne šole, a ti se ali iz lenobe ali ošabnosti niso v določenem obroku hoteli naučiti češkega jezika, ker so najbrže z nekaterimi nemškimi služniki enakih misli, da je le kruh Slovanov dober, a na njihov jezik je boljše psovati nego se ga princiti.

Z Dunaja. (Posnemanja vredno.) Ker se je v najnovejšem času pripetilo, da je tu pa tam v kateri šoli nastal krik: gori! gori! in se je izmej učencev pri naglem in nerednem begu mnogo telesno pohabilo, — to je dalo Dunajskemu mestnemu šolskemu svetu povod k izdaji ukaza voditeljstvom mestnih šol, da naj učitelji učence vadijo o brzem in rednem izpraznenji šolskih sob za slučaj kakega požara. Da bi se pa te vaje po vseh šolah kolikor mogoče jednako vršile, je sklicalo učiteljsko društvo »Volksschule« zbor vseh Dunajskih učiteljev v posvèt o tej reči. In pri tem zboru so se sledeči nasvèti vzprejeli: Vaje naj bodo dvoje: a) predvaje, b) vkupne vaje. Predvaje so take, da vsak učitelj po jedenkrat na teden konec šolske ure svoje učence kolikor mogoče urno uredi v dve vrsti, odprè sam šolske duri in pelje učence v brzem koraku po stopnicah do vežinih vrat. Vkupne vaje se napravljajo vsako šolsko leto po trikrat. Te omislijo po dogovoru vsi učitelji jedne šole z vsemi učenci istega trenutka, ko šolski zvon drugače in dalje poje, nego po navadi. Kadar bi utegnila biti največja sila, kar se tudi z zvonom označi, morajo popustiti učenci vse šolske priprave in vrhno obleko v sobah, ker pospravljanje teh reči največ časa vzame. Poslednje veljá za tretjo vajo, katera se sme vršiti le o lepem vremenu.

Tako naj se ravna tudi, ko bi utegnilo v kako šolo treščiti, ako bi plinovod razpočil, ali se strop vdrl. *)

Iz Trsta. Kakor ste brž ko ne čitali po časopisih, je tukajsnje politično društvo »Edinost« vložilo pri mestnem magistratu peticijo, podpisano po 1428 rodbinskih očetih slovenske narodnosti, v koji prosijo, da naj mestno starejšinstvo ustanovi za njihovo deco vsaj dve slovenski ljudski šoli; kajti ti očetje so zastopniki 26.000 duš, to je toliko, kakor ima vaša Ljubljana vseh stanovancev. To velikansko število se je zdelo še našim laškim starešinam tako impozantno, da so dolgo časa hodili okoli te peticije, kakor mačka okrog vrele kaše. Kaj radi bi jo bili zavlekli »ad calendas graecas«, a ker so slovenski odborniki vedno popraševali, kaj je z njo, so jo vendar 18. decembra dejali v program občinskega odbora seje. Ker si niso upali reči, da bi šol treba ne bilo, so si zvite glavicè drugače pomogle. Čez to peticijo so prešli na dnevni red zaradi tega, ker je pisana slovenski, koji jezik ni na magistratu običajen. Znamenito je, da se je ta uzrok ničev zdel še celó vladnemu zastopniku poudarjaje, da je peticija pisana v enem deželnih jezikov. Pristavil je tudi, da si vlada pridržuje o tej zadevi daljne korake. In ravno ta izjava, potem naša opravičena zahteva in pa zagotovilo našega vrlega Nabergoja, da se bodo pritožili na višje mesto — vse to nam daje nado za ugodno rešitev te važne reči. Slovenske ljudske šole dobimo v Trst, to je samo vprašanje časa. Ker bode pa laško starejšinstvo pri razpisu služeb izvestno zahtevalo tudi znanje laškega jezika, zato kličem tistim slovenskim učiteljem, ki bi želeli sèm v službo priti: nemudno sezite po laškej slovnici, ker službovanje tukaj je dobro.

Svoj dopis sklepaje, voščim vsem dragim tovarišem veselo novo leto! Bog nam daj na šolskem polji slovenskem v bodočem letu obilo blagoslova!

Jadrebran.

Iz Štajerskega. Minolega šolskega leta je bilo po vsem Štajerskem 176 šolskih vrtov in 221 drevesnic; sicer se je mladina še poučevala na 732 šolah o sadjereji, na 66 šolah pa o čebelo-reji in v 13 šolah o sviloreji. Povsod se je bolj oziralo na praktične poskuse, nego na teorijo. Zares, to je koristno pripravljanje za prihodnje umno gospodarjenje.

— Tudi na Štajerskem imamo društvo »Učiteljskih vdov in sirot«, katero jako blagodejno posluje; kajti letošnjega leta je dalo 77 vdovam in 17 sirotam lepo svoto 5798 gld. V 29. letih svojega obstanka je pa izplačalo 124 vdovam in 127 sirotam 112.000 gld. Koliko skrbi je bilo pač s to ogromno svoto polajšanih, koliko solz posušenih. Do zdaj je letnina iznašala 12 gld., za leti 1884/5. bode pa 14 gld. Tako je prav, učiteljstvo naj si samo pomaga!

*) Naša misel je, da bi se take vaje tudi drugod vpeljale, kjer se okoliščine za to primerne.

Iz Celja. (Vabilo.) »Celjsko učiteljsko društvo« bode imelo svoj glavni zbor drugi četrtek, t. j. v dan 10. januarja 1884., l. po sledečem vzporedju: 1. Zapisnik. 2. Dopisi. 3. Poročilo o zborovanji štaj. učit. zveze v Mariboru. 4. Poročilo tajnikovo o delovanji društva v preteklem letu. 5. Poročilo blagajnikovo. 6. Volitve društvenega odbora in pregledovalcev računov. 7. Nasvėti. Zborovanje je ob 11. uri dopoludne v okoliškej šoli v Celji. K obilnej udeležbi uljudno vabi

odbor.

Iz Ljubljanske okolice. Učitelji na Kranjskem močno pogršamo svojega imenika. Slovensko učiteljsko društvo ga je izdalo zadnjč l. 1874., kateri je že zdavnej odslužil; baš tako tudi oni od »Krain. Lehrervereina« l. 1876. Vsako leto pričakujemo učitelji novega imenika, a do zdaj zastoj. Večkrat bi človek rad kaj pogledal o kaki šoli, koliko razredov ima, kateri učitelji službujejo ondi, ali poiskal kakega svojega tovariša itd. Od zadnje izdaje se je pri solah tako mnogo izpremenilo, zatorej bi bilo jako želeti, da pridemo do svojega imenika. Na Štajerskem in tudi na Koroškem menda izhaja učiteljski imenik redno in sicer pod uredništvom deželnega šolskega nadzorstva. G. g. duhovniki in uradniki, društva i. t. d. imajo svoje imenike, le mi učitelji ga že toliko časa nimamo. Ker nas je zdaj že precej, bi se taka knjizica lahko spečala. Kakih 50 kr. bi pa že vsak učitelj rad dal za njo. Za okrajno knjižnico, od katere bolj oddaljeni učitelji nimamo ravno veliko koristi, se nam odteguje najmanj dva glđ. na leto pri dotični davkariji; zakaj bi potem za malo in gotovo koristno brošurico ne mogli še teh novcev pogršati? Ako bi ne kazalo imenika vsako leto izdajati, naj bi se to vsake dve leti zgodilo. Ni ravno dolgo tega, ko je bivši učitelj v Hotedersici nabiral imena i. t. d. za učiteljski imenik, a zdaj ni sledu o njem. Učiteljem na deželi se menda tako delo ne posreči. Menimo, da bi bilo dobro, ko bi to stvar »Slov. učiteljsko društvo« vzelo v roke, ali pa kdo izmej g. g. nadzornikov. Ako bi se sploh kdo reči poprijel, naj blagovoli po »Učit. Tov.« naznaniti, da bi se vedlo, in se ne bi drug na drugega zanašali in na zadnje zopet ne prišli do imenika. Da bi se ta stvar ležeje uravnala, naj bi gospodje nadzorniki blagovolili učitelje pri svojih letnih konferencijah zato ogreti, da slehern ud učiteljstva vsaj po 1 iztis naroči in se tako zadostno število knjižic spečá. Imenik naj bi pa imel še kaj drugega potrebnega blaga za učitelje in šolo. Učitelji, g. g. nadzorniki, preudariti to potrebno stvar, in združimo se, da dobimo vender enkrat že zopet svoj imenik. *Veni!*

Iz Ljubljane. Konferencijo ljudskih učiteljev Ljubljanskega mestnega okraja je Ljubljanski mestni šolski svét sklical v četrtek 20. preteč. m. ob 8. uri dopoludne v dverano mestnega magistrata, potrebne v namen, da bi se izvolila enqueta, ki naj bi preskrbovala slovenske učne knjige za mestne ljudske šole. Prošnja mestnega zbora, da bi se v vseh razredih v ljudskih učilnicah v Ljubljani poučevalo v slovenskem jeziku, je sl. c. k. deželni šolski svét uslišal, in vsled tega odloka se je užé z začetkom tekočega šolskega leta 1883/84. začelo po vseh razredih poučevati v slovenskem jeziku t. j. rabi se pri poučevanji pri vseh predmetih slovenski učni jezik. Užé popred se je videlo, še bolj pa zdaj, da pri tem poučevanji v ljudskih solah učenci in učitelji nimajo primernih šolskih knjig. Zatorej je c. k. mestni šolski svét v seji 3. preteč. m. ukrenil, da se ima sklicati izredna skupščina Ljubljanskih ljudskih učiteljev, katera naj bi izvolila enqueto za preskrbovanje primernih slovenskih šolskih knjig. Na dnevnem redu je bila tedaj izvolitev take enquete. Gosp. predsednik te skupščine, okrajni šolski nadzornik g. Leop. vitez Gariboldi, začénja zborovanje s tem, da zbranim pojasnuje svrbo te skupščine, ter pozivlja skupščino, naj bi sploh preudarjala, je li treba take enquete ali ne i. t. d. Najpred ima besedo in govori nadučitelj A. Praprotnik, kateri misli, da skupščini zdaj še le ni pretresovati, je li izvolitev take enquete treba, ali ne, temuč le storiti ji je to, v kar jo je c. k. mestni šolski svét sklical, rekše, da bi izvolila imenovano enqueto, pozdravlja ta sklep mestne šolske oblasti kot napredovalni učinek i. t. d., ter predlaga, naj bi se ta enqueta brez premislika volila, ker ako bi po vsem vsim ne dovoljevala, bi vsaj nikomur ne škodovala. — G. Janez Sima meni, da ni treba take enquete. Po njegovem mnenji bi bilo najpred treba, da se izvoli enqueta, ki bi imela nalog, pred vsem slovensko pravopisje ustvariti, in določiti, kako naj bi se enakolično pisalo i. t. d. Potem je zoper enqueto govoril še g. g. prof. Linhart; g. Grkman tudi misli, da take enquete ni treba, temuč združili naj bi se dozdanji pisatelji šolskih knjig (Razinger, Žumer, Praprotnik), ter naj bi nadaljevali in spisovali potrebne šolske knjige. Da je taka enqueta potrebna, dokazujeta še g. g. Ivan Tomšič in Raktelj. Pri glasovanji vzprejel se je z veliko večino predlog Praprotnikov, in v enqueto so bili izvoljeni g. g. profesorji Leop. vitez Gariboldi, Senekovič Ant., Wiesthaler Fr. in Predika Jakob, potem učitelji Tomšič Iv., Praprotnik A., Žumer A., Razinger A. in Raktelj Fr.